

**ВІДПОВІДНІСТЬ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ ПРИЙНЯТОМУ ФОРМАТУ –
ПОЛІПШЕННЯ ТОЧНОГО ОБЛІКУ ЦИТУВАННЯ
(Оформлення списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015)**

Л.В. Городжа*, канд.техн.наук
Інститут електродинаміки НАН України,
пр. Перемоги, 56, Київ, 03057, Україна.

e-mail: ted@ied.org.ua

Стисло викладено вимоги до оформлення списку літератури у журналі "Технічна електродинаміка" згідно з ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання". Наведено приклади описів джерел літератури українською й англійською мовами та короткий перелік програмних продуктів на допомогу авторам задля спрощення роботи з оформлення наукових публікацій. Бібл. 4, табл. 1.

Ключові слова: список літератури, ДСТУ 8302:2015, бібліографічне посилання, джерела літератури.

Важливою частиною наукової статті є список посилань, які використовує автор у своїй роботі. Він дозволяє оцінити, наскільки автор ознайомлений з сучасними роботами вітчизняних та зарубіжних науковців, а також засвідчує пріоритет, запобігає плагіату. Розділ з посиланнями на інші роботи – обов'язкова частина наукових робіт. Тому автори повинні оформлювати його у строгій відповідності до прийнятого у журналі формату посилань для полегшення обліку цитування. Однак багато вчених зневажливо ставляться до оформлення цієї частини рукопису. Оскільки на імідж журналу та авторів впливає кількість цитувань, то варто не втрачати їх через неточне вказування джерел у списках літератури. Перевірені списки літератури є важливим чинником у підрахунку наукометричних показників, тож редакція журналу "Технічна електродинаміка" приділяє велику увагу цьому питанню та ретельно перевіряє списки посилань кожної статті. Проте надання достовірної інформації є першочерговим обов'язком автора.

Тому **метою статті** є більш детальне ознайомлення дописувачів журналу з вимогами до оформлення списків посилань.

В Україні розроблено Національний стандарт ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання", згідно з яким **повинні оформлюватися списки посилань у журналі "Технічна електродинаміка"** [1].

Стисло наведемо деякі положення цього стандарту та приклади оформлення джерел:

– список використаних джерел формується **у порядку появи посилань у тексті** та має бути окремим розділом і містити всі згадувані посилання (варіант приміток не підходить до автоматичного розпізнавання та індексування);

– позатекстові бібліографічні посилання нумерують у межах усього документа, застосовуючи наскрізне нумерування (арабськими цифрами), та наводять як перелік бібліографічних записів і розміщують наприкінці основного тексту;

– у заголовку бібліографічного запису подають відомості про всіх авторів (*Scopus також* рекомендує вказувати всіх авторів публікації без *et al.*);

– замість знаків «крапка й тире» («. –») або («//»), які розділяють зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка»;

– відомості про згадуваний документ, опублікований іншою мовою, у бібліографічних посиланнях наводять мовою оригіналу;

– позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, у квадратних дужках у тексті;

– бібліографічний опис використаного джерела може обмежуватися обов'язковою інформацією, необхідною для однозначної ідентифікації цього джерела;

– не повинно бути «літерного міксу» в списках літератури: використання в англійських текстах кирилических літер, кирилического написання і навпаки (А, О, С, Т, М, Е, Р, Х, В, Н). Це унеможливило коректну індексацію публікації і підрахунок цитованості.

Приклади оформлення бібліографічних описів згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Книги (монографії, підручники, навчальні посібники)

Тозони О.В., Маергойз И.Д. Расчет трехмерных электромагнитных полей: монография. К.: Техніка, 1974. 352 с.

Tozoni O.V., Maergoyz I.D. Calculation of three-dimensional electromagnetic fields. Kyiv: Tekhnika, 1974. 352 p. (Rus)

Статті з періодичного журналу

Шидловська Н.А., Захарченко С.М., Черкаський О.П. Порівняння ефективності згладжування сигналів напруги на плазмоерозійному навантаженні та струму в ньому багатоітераційними методами фільтрації. *Технічна електродинаміка*. 2017. № 4. С. 3-13.

Shydlovska N.A., Zakharchenko S.M., Cherkaskyi O.P. Comparison of the smoothing efficiency of signals of voltage on the plasma-erosive load and its current by multi-iterative filtration methods. *Tekhnichna Elektrodynamika*. 2017. No 4. Pp. 3–13. (Ukr)

Статті з продовжаного видання (збірника праць)

Волков И.В., Чиженко А.И., Курило И.А. Трехфазный вентильно-дроссельный преобразователь переменного напряжения. *Праці Ін-ту електродинаміки НАН України*. Київ, 2010. Вип. 26. С. 90-94.

Volkov I.V., Chyuzhenko A.I., Kurilo I.A. Three-phase thyristor-reactor inverter AC voltag. *Pratsi Instytutu Elektrodynamiky Natsionalnoi Akademii Nauk Ukrainy*. Kyiv, 2010. No 26. Pp. 90-94. (Rus)

Статті з електронного журналу

Авраменко В.М., Мартинюк О.В., Гурєєва Т.М. Дослідження амплітудно-частотних спектрів активної потужності по лініях електропередачі для визначення рівня стійкості у перетині енергосистеми. *Технічна електродинаміка*. 2015. № 3. С. 47-51.

URL: http://www.techned.org.ua/2015_3/st7.pdf (дата звернення 21.03.2016).

Avramenko V., Martyniuk A., Hurieieva T. Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines. *Tekhnichna Elektrodynamika*. 2015. No 3. Pp. 47-51.

URL: http://www.techned.org.ua/2015_3/st7.pdf (Accessed 21.03.2016). (Ukr)

Статті з DOI (Digital Object Identifier — Ідентифікатор цифрового об'єкта)

Михайлов В.М., Чунихин К.В. Об электростатической аналогии магнитостатического поля в неоднородной намагничивающейся среде. *Електротехніка і електромеханіка*. 2017. № 5. С. 38-40.

DOI: <http://dx.doi.org/10.20998/2074-272X.2017.5.05>

Mikhailov V.M., Chunikhin K.V. On electrostatic analogy of magnetostatic field in inhomogeneous magnetized medium. *Electrical engineering & electromechanics*. 2017. No 5. Pp. 38-40. (Rus)

DOI: <http://dx.doi.org/10.20998/2074-272X.2017.5.05>

Матеріали конференцій

Sen B., Kiyawat N., Singh P.K., Mitra S., Ye J.H., Purkait P. Developments in electric power supply configurations for electrical-discharge-machining (EDM). Proc. 5th International Conference on *Power Electronics and Drive Systems*. Singapore, 17-20 November 2003. Vol. 1. Pp. 659-664.

Dubodelov V.I., Gorislavets Y.M., Glukhenkyi A.I., Fikssen V.M. Electromagnetic stirrer of liquid metal with alternate action of travelling and pulsating magnetic fields. Proc. 8th International Conference on *Electromagnetic Processing of Materials EPM2015*. Cannes, France, October 12-16, 2015. Pp. 605-608.

Дисертації або автореферат

Супруновська Н.І. Імпульсно-періодичні процеси в колах напівпровідникових електророзрядних установок з підвищеними динамічними характеристиками: автореф. дис. ... докт. техн. наук: 05.09.05 / Інститут електродинаміки НАН України. Київ. 2017. 38 с.

Suprunovska N.I. Pulse-periodic processes in circles of semiconductor electrical discharge installations with increased dynamic characteristics: author's abstract of Dr. tech. sci. diss.: 05.09.05 / Institute of electrodynamicics NAN of Ukraine. Kyiv. 2017. 38 p. (Ukr)

Препринти

Васецкий Ю.М. Электромагнитное поле импульсного тока, протекающего над проводящим полупространством. Киев: Ин-т электродинамики АН Украины, 1992, 37 с. (Препринт / АН Украины; Ин-т электродинамики; 721).

Vasetskiy Yu.M. Electromagnetic field of the pulse current flying above conducting half-space. Kiev, Institute of electrodynamicics AN of Ukraine, 1992. 37 p. (Preprint AN of Ukraine, Institute of electrodynamicics; 721). (Rus)

Патенти

Кондратенко Ю.П., Запорожець Ю.М. Кондратенко В.Ю. Спосіб магнітокерованого переміщення мобільного робота. Патент України № 47369, 2010.

Kondratenko Yu.P., Zaporozhets Yu.M., Kondratenko V.Yu. Method of magnetically operated displacement of mobile robot. Patent UA No 47369, 2010. (Ukr)

ДСТУ

ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, ДП «УкрНДНЦ», 2016, 16 с.

State Standard of Ukraine 8302: 2015 Information and documentation. Bibliographic link. General terms and conditions of drafting. Kyiv, DP "UkrNDNTs", 2016, 16 p. (Ukr)

Законодавчі та нормативні документи

Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII.

URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2019-19> (дата звернення 21.07.2017)

On Electricity Market: The Law of Ukraine 13.04.2017 No 2019-VIII.

URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2019-19> (Accessed at 21.07.2017) (Ukr)

Зауважимо, що Наказом МОН України "Про затвердження Вимог до оформлення дисертації" від 12.01.2017 № 40 [2] також зазначено, що "список використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання" або одним із стилів з рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у Додатку 3 до цих Вимог:

1. APA (American Psychological Association) style.
2. Harvard style.
3. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
4. MLA (Modern Language Association) style.
5. Vancouver style.
6. Chicago/Turabian style.
7. ACS (American Chemical Society) style.
8. AIP (American Institute of Physics) style.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style.
11. Springer MathPhys Style.

Приклади оформлення посилання на окрему статтю у деяких форматах наведено у таблиці.

Стиль	Приклад оформлення посилання на статтю
APA	Avramenko, V.N., Martyniuk, A.V., & Hurieieva, T. M. (2015). Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines. <i>Tekhnichna Elektrodynamika</i> , 3, 47-51.
Harvard	Avramenko, V.N. et. al. 2015. Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines. <i>Tekhnichna Elektrodynamika</i> , 3, pp.47-51.
IEEE	V. N. Avramenko, A. V. Martyniuk, and T. Hurieieva, "Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines". <i>Tekhnichna Elektrodynamika</i> , no. 3, pp. 47-51, June 2015.
MLA	Avramenko, V.N. et. al. "Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines". <i>Tekhnichna Elektrodynamika</i> , 3 (2015): 47-51.
Vancouver	Avramenko VN, Martyniuk AV, Hurieieva T, Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines. <i>Tekhn. Elektrodynamika</i> ; 2015 June 15; 3: 47-51.
Chicago	Avramenko V. N., A. V. Martyniuk, and T. Hurieieva, "Study of Amplitude-Frequency Spectra of Active Power through Power System Transmission Lines". <i>Tekhnichna Elektrodynamika</i> , no. 3 (2015): 47-51.

Для спрощення роботи з оформлення наукових публікацій науковцям необхідно використовувати відповідне програмне забезпечення. За допомогою численних безкоштовних онлайн-генераторів цитат, пристатейних списків літератури можна без особливих зусиль створювати і конвертувати посилання практично в усі відомі міжнародні формати (стили) цитування. Як правило, достатньо перейти на сторінку сервісу і скористатися автоматичним або ручним режимом. Після вибору формату цитування, виду документа, а також введення основних даних (назва журналу, рік, том, номер, автор або автори статті, назва, сторінки статті та ін.) на виході отримуєте готові посилання в APA, MLA, Harvard, Chicago, IEEE і багатьох інших стилях.

Нижче наведено декілька посилань на такі сайти:

<http://endnote.com/>
<http://www.easybib.com/>
<http://www.bibme.org/>
<http://www.sourceaid.com/>
<http://sciencehunter.net/Services/apps/bibl>

Останній сервіс [3] має можливість здійснювати експорт у формати Microsoft Word, а також виконувати автоматичну транслітерацію з української (Національний стандарт) на англійську мову та дозволяє правильно оформити бібліографічні записи, що відповідають вимогам:

- ДСТУ 8302:2015 (стандарт України); ГОСТ 7.1:2003 (стандарт Росії); APA (American Psychological Association) style; MLA (Modern Language Association) style; Chicago style; ISO 690.

Дописувачі журналу "Технічна електродинаміка" повинні дотримуватися принципів оформлення посилань згідно з ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання" та коректно наводити інформацію у переліку посилань, а працівники редакції ретельно перевіряти списки літератури. Редакція сподівається, що це, з одного боку, дозволить підвищити рівень і культуру авторів, а з іншого, позбавить редакцію від зайвої кропіткої роботи та стане запорукою точного підрахунку цитувань.

Представлені вище правила і приклади викладено в "Інструкціях для авторів" на сайті журналу (http://www.techmed.org.ua/download/spisok_liter_DSTU.pdf).

1. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. URL: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення 15.11.2017)

2. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ МОН від 12.01.2017 № 40. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення 15.11.2017)

3. Быстрое оформление библиографических ссылок. URL: <https://openscience.in.ua/quick-reference.html> (дата звернення 15.11.2017)

4. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням).

URL: http://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Documents/2015_11/14_tikhonkova.pdf (дата звернення 15.11.2017)

СООТВЕТСТВИЕ СПИСКА ЛИТЕРАТУРЫ ПРИНЯТОМУ ФОРМАТУ – УЛУЧШЕНИЕ ТОЧНОГО УЧЕТА ЦИТИРОВАНИЯ (Оформление списка литературы в соответствии с ДСТУ 8302:2015)

Городжа Л.В., канд. техн. наук

Институт электродинамики НАН Украины,
пр. Победы, 56, Киев, 03057, Украина, e-mail: ted@ied.org.ua

Кратко изложены требования к оформлению списка литературы в журнале "Техническая электродинамика" по ДСТУ 8302:2015 "Информация и документация. Библиографические ссылки. Общие положения и правила составления". Приведены примеры описаний источников литературы на украинском и английском языках и дан краткий перечень программных продуктов для облегчения работы авторов по оформлению научных публикаций. Библи. 4, табл. 1.

Ключові слова: список литературы, ДСТУ 8302:2015, библиографическая ссылка, источник литературы

CONFORMITY OF THE LIST OF LITERATURE TO THE ADMITTED FORMAT – IMPROVING ACCURATE ACCOUNTING OF THE QUESTIONNAIRE (Designation of the list of used sources in accordance with DSTU 8302:2015)

Gorodzha L.V.

Institute of electrodynamics of NAS of Ukraine, e-mail: ted@ied.org.ua

The requirements for drawing up the list of literature in the journal "Technical electrodynamics" in accordance with DSTU 8302: 2015 "Information and documentation, bibliographical reference, general rules and rules of compilation" are briefly set forth. Examples of descriptions of literary sources in Ukrainian and English and a short list of software products are provided to assist authors in order to simplify the work on the registration of scientific publications. References 4, table 1.

Key words: references, DSTU 8302: 2015, a bibliographic reference, the source of literature

1. Information and documentation, bibliographical reference, general rules and rules of compilation. DSTU 8302: 2015. URL: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (accessed 15.11.2017)

2. About the approval of the requirements for the design of the dissertation. Order of MES dated January 12, 2017, No. 40. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (accessed 15.11.2017)

3. Rapid registration of bibliographic references. URL: <https://openscience.in.ua/quick-reference.html> (accessed 15.11.2017)

4. Tykhonkova I.O. References are the important indicator of articles quality. How to escape an extra work. URL: http://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Documents/2015_11/14_tikhonkova.pdf (accessed 15.11.2017)

Надійшла 01.12.2017